

Datum : 24 juni 2024
Kenmerk : 202400004
Aan : het College van B&W van de gemeente Oss

Betreft : Advies Meedoen begint bij de basis 2024 – 2028, aanpak Laaggeletterdheid

Geacht college van Burgemeester en Wethouders,

Als Adviesraad Sociaal Domein Oss (ASD) willen we graag onze gemeente en haar inwoners ondersteunen door het gemeentelijk beleid en de uitvoering daarvan nauwlettend te volgen en te beoordelen vanuit het uitgangspunt dat iedere burger gelijkwaardig is, gelijkwaardig behandeld moet worden en gelijke kansen moet krijgen. We ondersteunen zo de gemeente die een rechtvaardig sociaal beleid en een goede uitvoering van dit sociaal beleid wil zodat de inwoner voldoende ondersteuning ervaart om tot zelfredzaamheid en participatie te komen.

U heeft aangegeven een nieuw en herijkt plan van aanpak “Meedoen begint bij de basis 2024 – 2028, aanpak Laaggeletterdheid” vorm te geven. Dit omdat de looptijd van het vorige plan verlopen is en het Taalnetwerk is veranderd. Er wordt meer ingezet op leesvaardigheid van kinderen en er is aandacht voor digitale inclusie. Graag geven wij u enige adviezen waardoor uw voornemens naar ons inzicht zullen leiden tot een nog beter resultaat.

Onderwerp

De Wet Educatie en Beroepsonderwijs stelt de gemeente verantwoordelijk voor de aanpak van laaggeletterdheid. De looptijd van het plan Meedoen begint bij de basis 2019 – 2022 is verstreken. Er wordt sinds een paar jaar meer ingezet op het vergroten van de leesvaardigheid van kinderen en er is meer aandacht voor digitale inclusie. Dat heeft geleid tot het Beleidskader “Meedoen begint bij de basis 2024 -2028, aanpak Laaggeletterdheid gemeente Oss”.

In een vergadering op 17 juni is een aantal leden van de kenniskring WMO en van de kenniskring WIAS bijgepraat door de heer Van Roon, beleidsmedewerker gemeente Oss, en mevrouw Van Rossum van Taalnetwerkcoördinator. Sommige elementen uit die vergadering komen in dit advies terug.

Daar is gevraagd of de Adviesraad binnen een week een advies zou kunnen en willen geven op dit beleidskader. We hebben daarin toegestemd, maar ook gezegd dat deze korte termijn de kwaliteit van het advies niet bevordert. Op 17 juni is de officiële adviesaanvraag ontvangen.

Situatieschets algemeen

Laaggeletterdheid is een van de oorzaken waarom mensen schulden hebben, geen baan hebben, eenzaam of minder gezond zijn. Voor deze mensen is meedoen minder vanzelfsprekend. Het is algemeen bekend dat het uitermate lastig is om alle inwoners voor wie voorzieningen beschikbaar zijn te bereiken. Er is vaak grote onbekendheid met de voorzieningen die er zijn, maar nog groter zijn het gebrek aan vertrouwen in de overheid en de angst en schaamte om zich te melden bij een officiële instantie in deze situatie. In het Beleidskader wordt aangegeven dat in de gemeente Oss bijna 12000 mensen moeite hebben met taal en/of rekenen. Daarnaast haken steeds meer ouderen af omdat ze de digitale vaardigheden, nodig om te functioneren in de maatschappij, niet hebben of niet met de ontwikkelingen meekunnen. Wij zijn dan ook blij dat met de nieuwe aanpak een aanzet gegeven wordt om meer mensen te bereiken en met gerichte cursussen te helpen.

De Adviesraad Sociaal Domein stelt het op prijs dat in dit Beleidskader in veel gevallen met prestatie-indicatoren wordt gewerkt. Daaruit spreekt vertrouwen in het eigen plan van aanpak en is evaluatie van resultaten beter te onderbouwen. De Adviesraad Sociaal Domein adviseert u de lat in een aantal gevallen wat hoger te leggen.

Beleidskader Meedoen begint bij de basis 2024 – 2028

3.1 en 3.2 Missie en uitgangspunten

Wij onderschrijven de missie en uitgangspunten van het Beleidskader. De vijf basisvaardigheden zijn helder, het is duidelijk dat het verbeteren van deze basisvaardigheden een bijdrage levert aan het voorkomen van problemen en ze soms ook oplost.

In deze missie wordt de nadruk gelegd op ontwikkeling in taal via taalcursussen (en Taalnetwerk gaat daarop verder). Maar de vijf basisvaardigheden richten zich op meer dan alleen taal, o.a. ook digitalisering, financiën en sociale vaardigheden.

De Adviesraad Sociaal Domein adviseert u duidelijk in de missie en het plan van aanpak naar voren te laten komen dat rekenen en digitale vaardigheden ook tot de kernpunten behoren.

5.1 en 5.2 Doelen en aandachtsgroepen van de aanpak

Wij onderschrijven de doelen die in het Beleidskader worden aangegeven. Het betrekken van andere actoren zoals werkgevers achten wij van belang.

We stemmen in met de groepen waarop extra ingezet wordt, nu bereikbaarheid van aanbod voor iedereen die dat wenst openstaat.

5.3 De acties van aanpak

We zullen kort bij de verschillende actiepunten stilstaan. Wordt een actiepunt niet genoemd dan stemmen we daar volledig mee in. Zoals eerder gezegd zou in een aantal gevallen de lat wat hoger gelegd moeten worden.

Algemeen

Het is goed dat er extra geld komt om mensen te bereiken. Maar er kan ook gebruik gemaakt worden van andere actoren: huisartsen, kerken en moskeeën hebben zicht op wat binnen gezinnen speelt. We beseffen dat privacy hier een rol speelt.

Actiepunt 1 Bewustwording vergroten

Wij onderschrijven de aanpak om eerstelijnsmedewerkers te trainen op het herkennen en doorverwijzen van mensen. Uw streven is om in 2028 te komen tot 4 trainingen per jaar met een minimaal bereik van 60 medewerkers. Gelet op de intensiteit van het probleem en de urgentie vinden wij dit laat en de frequentie te laag.

De Adviesraad Sociaal Domein adviseert eerder en voortvarender de eerstelijnsmedewerkers en vrijwilligers te informeren over het aanbod en te trainen om inwoners naar dit aanbod te begeleiden.

Actiepunt 2 Jaarlijkse activiteiten

Het voornemen is om minimaal een maal per jaar een grote themabijeenkomst te organiseren in de Week van Lezen en Schrijven. Hierboven hebben we gezegd dat het moeilijk is om de mensen te bereiken. Grootschalige bijeenkomsten zijn naar onze mening niet geschikt om de inwoners die je wilt binnenhalen, te bereiken. In deze week wordt aandacht gevraagd voor mensen die moeite hebben met lezen, schrijven en rekenen. Het voorgestelde Taalfestival op de markt in Oss is in onze ogen geschikter om inwoners te bereiken.

De Adviesraad Sociaal Domein adviseert bij dit actiepunt meer de aandacht te richten op het bereiken van de inwoners zelf via het Taalfestival dan op de massale bijeenkomst in de Week van het Lezen en Schrijven, omdat deze bijeenkomst niet gericht is op de inwoner en eerder afschrikt dan motiveert.

Actiepunt 8

Er wordt een website ontwikkeld waarop het aanbod van trainingen en cursussen terug te vinden is. Dit is een uitstekend plan als het gaat om de eerstelijnsmedewerkers en vrijwilligers te helpen de toeleiding te vergemakkelijken. Het moet dan wel zo zijn dat iemand die zich, na lang aarzelen, aanmeldt, niet te horen krijgt dat er een wachttijd van 6 maanden is. Het aanbod moet dus zodanig zijn dat iedereen binnen redelijk korte termijn kan beginnen. Het digitaal aanbieden van cursussen met het doel de inwoner te bereiken zet naar onze mening niet veel zoden aan de dijk.

De Adviesraad Sociaal Domein adviseert het aanbod van cursussen breed en toegankelijk bij inwoners en maatschappelijke organisaties onder de aandacht te brengen, zodat meer inwoners de weg naar cursussen en training kunnen vinden. Hierbij kunnen bijeenkomsten in wijkcentra een belangrijke rol spelen.

De Adviesraad Sociaal Domein adviseert meer gebruik te maken van laagdrempelige informatie aan de burgers. Media als DTV en de wijkkrantjes kennen een groot bereik bij de doelgroep.

Actiepunt 10 werkgeversparticipatie

Het streven is om meer bedrijven te hebben in 2028 als aanbieder van basisvaardigheden. De gemeente kan het ook op een andere wijze benaderen. Werkgevers meer wijzen op hun verantwoordelijkheden, zoals goed werkgeverschap, waaronder het aanbieden van scholing zeker valt, dan vragen of ze mee willen werken aan een cursus. De werkgever is niet alleen gebaat bij een technisch geschoolde werknemer, ook het verder ontwikkelen van basisvaardigheden leidt tot een betere werknemer. De gemeente mag een dwingerder toon aanslaan.

De Adviesraad Sociaal Domein adviseert meer druk te leggen op werkgevers om faciliteiten op het gebied van scholing van basisvaardigheden beschikbaar te stellen aan werknemers die aangeven daar behoefte aan te hebben.

Slot

Wij constateren dat het nieuwe Beleidskader meer maatwerk en hulpmiddelen biedt om de inwoner, die laaggeletterd zijn, te begeleiden. Wij hopen dat u onze adviezen ter harte neemt, zodat meer inwoners profiteren van uw inzet op dit gebied.

De Adviesraad Sociaal Domein ziet uw antwoord met belangstelling tegemoet.

Jaap Kool
Voorzitter Adviesraad Sociaal Domein

Mart van Wanrooij
Voorzitter Kenniskring WMO

Ad van Dooren
Voorzitter Kenniskring WIAS